

FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

In de periode april tot einde september 2007 werd een inventarisatie gemaakt van bestaande vragenlijsten die focussen op 2 themata:

- Psychosociale belasting op het werk (stress, depressie, ...)
- Musculo-skeletale aandoeningen op het werk

Het was de bedoeling vragenlijsten te selecteren en een database op te stellen binnen de context en de doelstellingen van het project CAPA 'Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van leeftijd in de beroepsbevolking', dit met de steun van het Europees Sociaal Fonds en de Algemene Directie Humanisering van de Arbeid van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en dus uitsluitend gericht op oudere werknemers.

Exclusieve vragenlijsten enkel gericht op oudere werknemers bestaan niet daarom is het resultaat een algemene inventaris geworden. Vertrekkende vanuit een algemene search naar vragenlijsten in de literatuur, via internet, via bevraging van experts terzake werd uiteindelijk gekozen voor een niet-exhaustieve inventaris van kwantitatieve meetinstrumenten (vragenlijsten) geselecteerd op basis van de focus, het gebruik, de beschrijving, de specificiteit, de methodiek, de meningen van experts, de validiteit en betrouwbaarheid en het uitgangspunt emt betrekking tot de 2 topics.

De database beschrijft per vragenlijst de naam van het instrument, de ontwikkelaar-auteur-uitgever, jaartal, de omschrijving, doelstelling, thema, doelgroep, taal, de manier van afname, de duur van afname, het aantal vragen, schalen, de verwerking, kostprijs en voorbeeldvragen.

De vragenlijsten kunnen een instrument zijn voor arbeidsgeneesheren, preventieadviseurs, werkgevers, Human Resource Management, vakbonden,... Door de beschrijving van de verschillende instrumenten kan men gericht een bepaalde vragenlijst gaan opzoeken.

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

PSYCHO-SOCIALE ASPECTEN -STRESS - DEPRESSIE

1. [ASTRO \(Analyse van Stress in Organisatie\)](#)
2. [BASAM \(Basis Vragenlijst Amsterdam\)](#)
3. [CES-D \(Center for Epidemiological Studies Depression Scale\)](#)
4. [C-ISW \(Complete Inventory on Stress and Well-being\)](#)
5. [CLUB \(Auto-questionnaire du club européen de la santé\)](#)
6. [DASS \(Depressie-Angst-Stress Schaal\)](#)
7. [ERI-Q \(Effort-Reward Imbalance Questionnaire\)](#)
8. [GHQ \(General Health Questionnaire\)](#)
9. [JCQ \(Job Content Questionnaire \(JCQ Karasek\)\)](#)
10. [JSS \(Job Stress Survey\)](#)
11. [LISTES DE CONTROLE \(KOMPIER\)](#)
12. [MBI-NL \(Maslach Burnout Inventory – Nederlandse versie\)](#)
13. [MBI-VL \(Maslach Burnout Inventory – Vlaamse versie\)](#)
14. [MEETINSTRUMENT VAN ARBEIDSTEVEDENHEID EN ARBEIDSWELZIJN](#)
15. [MODULAIR VRAGENLIJSTINSTRUMENTARIUM VOOR WERK EN GEZONDHEID \(VBBA e.a.\)](#)
16. [MOS SF-12 \(MOS Short-Form health survey\)](#)
17. [NOVA WEBA](#)
18. [NULMETING VLAAMSE WERKBAARHEIDSMONITOR](#)
19. [OMGAAN MET BURNOUT](#)
20. [OS INDEX \(Occupational Stress Index\)](#)
21. [OSI \(Occupational Stress Indicator\)](#)
22. [OSQ \(Occupational Stress Questionnaire\)](#)
23. [QUICK SCAN WERKDRUK](#)
24. [QUICK SCAN WERKDRUK 3.0](#)
25. [RATOG \(Risico-Analyse Tool voor Ongewenst Gedrag\)](#)
26. [SPANNINGSMETER](#)
27. [STRESS TEST](#)
28. [TST \(Test de Santé Totale\)](#)
29. [UBOS \(Utrechtse BurnOut Schaal\)](#)
30. [TOMO \(Toetsingslijst Mens en Organisatie, Questionnaire travailleur et organisation\)](#)
31. [VAG \(Vragenlijst Arbeid en Gezondheid\)](#)
32. [VBBA \(Vragenlijst Beleving en Beoordeling Arbeid\)](#)
33. [VOEG \(Vragenlijst voor Onderzoek van de Ervaren Gezondheidstoestand\)](#)
34. [VOS \(Vragenlijst Organisatie Stress\)](#)
35. [VOS-D \(Vragenlijst Organisatie Stress-Doetinchem\)](#)
36. [VRAGENLIJST OVER WERKBELEVING, GEZONDHEID, LEVENSTIJL EN BEHOEFTE](#)
37. [WART \(Workaholisme Schaal \(Nederlandse vertaling van de WART\)\)](#)
38. [WOCCQ EN WOCCQ PACKAGE \(Working Conditions and Control Questionnaire\)](#)
39. [WSSI \(Werkstress Screeningsinstrument\)](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

1. ASTRO (Analyse van Stress in Organisatie)

Naam instrument	Analyse van Stress in Organisatie
Ontwikkelaar - Auteur	VUB
Jaartal	2000
Omschrijving	Uitgangspunt voor het opstellen van ASTRO-vragenlijst waren items van bestaande vragenlijsten en checklists: VBBA, Karasek-vragenlijst, vragenlijst van Spielberger, VAG, VOS-D, VOEG, Checklist Arbeidsvoorwaarden, Checklist Arbeidsverhoudingen en Checklist Arbeidsinhoud. Enkele topics vanuit (recente) literatuur rond werkstress werden bijgevoegd
Doelstelling	Diagnosticeren van stress op het werk en van daaruit richtlijnen formuleren voor gerichte interventie
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Stress op het werk
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Nederlands
Manier van Afname	Schriftelijk
Duur van Afname	
Aantal vragen	20-tal topics die stressgerelateerde gezondheidsklachten bevragen
Schalen	De werknemer vergelijkt zijn subjectieve werksituatie met deze die volgens hem/haar ideaal zou zijn De werknemer vult de stelling aan met een antwoordschaal die gaat van voldoende tot veel te weinig. De antwoordmogelijkheden werden geformuleerd in termen van 'te ...'
Verwerking	
Online Link	
Trefwoorden	Subjectieve beleving, werkstress, gezondheidsklachten gerelateerd aan stress,
Voorbeeldvraag (-vragen)	'Mijn job biedt ... carrièremogelijkheden'
Literatuurlinks	Stoop en Brouwer, 1991 Schrabacq, Winnubst en Cooper, 1996 Schrabacq, Cooper en van Maanen, 2001 Dejonckheere, Loix, Pepermans en Cluydts, 2001
Kostprijs	
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

2. BASAM (Basis Vragenlijst Amsterdam)

Naam instrument	Basis Vragenlijst Amsterdam
Ontwikkelaar - Auteur	P.G.A. Biessen
Jaartal	1990
Omschrijving	Vragenlijst met betrekking tot sociale en psychologische aspecten en gevolgen van het beleid in een arbeidsorganisatie. De vragenlijst bestaat uit twee onderdelen (ev. Uit te breiden tot 3) <ol style="list-style-type: none"> 1. Vragen over relevante achtergrondgegevens van de organisatie en over demo- en biografische gegevens van de respondenten 2. Het standaardonderdeel 3. (Optioneel) vragen over specifieke thema's en problemen van de organisatie die niet voorkomen in deel 2
Doelstelling	Het standaardonderdeel meet sociale en psychologische aspecten van de houding ten opzichte van het werk en omvat 5 delen: houding tov kenmerken van werk, houding tov werkgever en collega's, houding tov beloning, houding tov organisatie, houding tov fysieke arbeidsomstandigheden Kan worden toegepast bij organisatie-diagnostisch of organisatie-evaluatief onderzoek.
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke Gezondheidszorg
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	45 minuten
Aantal vragen	Een versie met 23 schalen en 116 item Een tweede versie met 21 schalen en 100 items
Schalen	De hoofdvelden bestaan uit één of meer schalen van 3 tot 6 items. De proefpersonen geven aan op een 5-puntenschaal in hoeverre de beweringen van toepassing zijn
Verwerking	
Online Link	www.aseba.nl
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	Biessen, P.G.A. & de Gilder, D. (1993). BASAM.

FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	Basisvragenlijst Amsterdam. Handleiding. Lisse: Swets & Zeitlinger
Kostprijs	Te betalen
Achtergrond	Volgens Evers et al., 1996 is de vragenlijst ruim want naast taakaspecten worden ook sociale aspecten geëvalueerd

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

3. CES-D (Center for Epidemiological Studies Depression Scale)

Naam instrument	Center for Epidemiological Studies Depression Scale (CES-D)
Ontwikkelaar - Auteur	Noordelijk Centrum Gezondheidsvraagstukken (uitgever)
Jaartal	
Omschrijving	De CES-D is een zelfbeoordelingslijst die wordt gebruikt om depressieve gevoelens over de afgelopen week bij bevolkingsgroepen vast te stellen. De lijst is oorspronkelijk bedoeld om risicogroepen te identificeren. Daarnaast wordt het instrument ook gebruikt als screeningstool voor depressie in verschillende populaties waaronder actief werkenden.
Doelstelling	De CES-D inventariseert net als de oorspronkelijke Amerikaanse versie op een betrouwbare en valide wijze depressieve gevoelens over de afgelopen week en is opgebouwd uit items van andere bestaande vragenlijsten waaronder de Zung Depressie Schaal, De Beck Depression Inventory en de Minnesota Multiphasic Personalic Inventory.
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Depressie
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Nederlands
Manier van Afname	De CES-D bevat 20 stellingen. Voor iedere stelling moet de werknemer aangeven hoe vaak deze op hem of haar van toepassing was (zelden of nooit ttz minder dan 1 dag, soms of weinig ttz 1-2 dagen, regelmatig ttz 3-4 dagen, meestal of altijd ttz 5-7 dagen).
Duur van Afname	
Aantal vragen	20 items
Schalen	4 puntsschaal
Verwerking	De som van de scores geeft een totaalscore die ligt tussen 0-60. Hoe hoger de score hoe meer gevoelens van depressie. In de algehele populatie worden respondenten met een score van 16 of hoger als depressief beschouwd.
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	‘Ik had moeite mijn gedachten bij mijn bezigheden te houden’
Literatuurlinks	Bouma, J., Ranchor, A., Sanderman, R., van Sonderen, E. Het meten van symptomen van depressie met de CES-D, een handleiding.
Kostprijs	De CES-D wordt uitgegeven door het Noordelijk Centrum Gezondheidsvraagstukken.

FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	Onder voorwaarden van de uitgever kan men de CES-D via het Tijdschrift voor Psychiatrie downloaden
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

4. C-ISW (Complete Inventory on Stress and Well-being)

Naam instrument	Complete Inventory on Stress and Well-being
Ontwikkelaar - Auteur	ISW Leuven (uitgever)
Jaartal	
Omschrijving	<p>Met deze inventory kan men psychosociale en organisatorische risicofactoren in de arbeidssituatie opsporen en hun gevolgen voor het welzijn.</p> <p>Het instrument voldoet aan de wettelijke verplichtingen inzake meten van welzijn en pesten.</p> <p>Men kan de C-ISW gebruiken voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> -de samenstelling van een welzijnsbeleid -het invullen van het wettelijk kader inzake arbeidswelzijn (actiepla, geïntegreerd welzijnsbeleid) -return on investment: investeren in arbeidswelzijn en jobtevredenheid verdient zichzelf terug -bedrijfsimago: een bedrijf dat zich inzet voor arbeidswelzijn en jobtevredenheid mag en kan een 'caring company' genoemd worden.
Doelstelling	Volledig en diepgaand opsporen van psychosociale en organisatorische risicofactoren in de arbeidssituatie en hun gevolgen voor het welzijn van de werknemers
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheidszorg
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	
Schalen	
Verwerking	
Online Link	www.isw.be
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	http://www.isw.be/htdocs/c-isw.htm
Kostprijs	Te betalen
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

5. CLUB (Auto-questionnaire du club européen de la santé)

Naam instrument	Auto-questionnaire du club européen de la santé –CLUB
Ontwikkelaar - Auteur	Boitel, L., Demongeot, F., Rebstock, E.
Jaartal	1992
Omschrijving	De vragenlijst meet zowel intrinsieke als extrinsieke factoren. Via de vragenlijst probeert men zicht te krijgen op stresssymptomen van werknemers
Doelstelling	Via de vragenlijst probeert men een zicht te krijgen op de frequentie van stress binnen een populatie werknemers van de tertiaire sector, op een aantal karakteristieke geassocieerd met de stresstoestand, binnen een werkomgeving alsook enkele observaties om vandaaruit conclusies te kunnen trekken ter uitwerking van preventieve maatregelen
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Stress
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Frans
Manier van Afname	Schiftelijk
Duur van Afname	40 minuten
Aantal vragen	81 vragen
Schalen	Het betreft een vragenlijst met 4 topics met een totaal van 81 vragen. De topics zijn: -Sociaal-administratieve vragen (8 vragen) -Bevraging intrinsieke factoren (12 vragen) en extrinsieke factoren (16 vragen) -Bevraging naar stressfactoren (20 vragen) -Vraag naar de manier van werkorganisatie (9 vragen)
Verwerking	Een score (0-60) wordt verkregen bij het optellen van alle antwoorden. Een score boven de 20 wijst er op dat het individu is gestresseerd
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	Boitel, L., Demongeot, F., Rebstock, E. (1992) Auto-questionnaire du club européen de la santé. Stress en milieu de travail, approche épidémiologique, Première Enquête Nationale Multicentrique.
Kostprijs	
Achtergrond	De vragenlijst is uniek omwille van het peilen naar de perceptie alsook de appreciatie van de werknemer

FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	De vragenlijst is vergelijkbaar met de VOEG-vragenlijst
--	---

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

6. DASS (Depressie-Angst-Stress Schaal)

Naam instrument	Depressie-Angst-Stress Schaal
Ontwikkelaar - Auteur	De Beurs, Van Dyck, Marquenie, Lange en Blonk (2001) De DASS betreft de Nederlandse adaptatie van de Depression Anxiety Stress Scale (Lovibond & Lovibond, 1995) Uitgever: Einar de Croon of Edwin de Beurs
Jaartal	2001 (vertaalde versie)
Omschrijving	Aspecten van het algemeen psychisch functioneren vaststellen
Doelstelling	
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheidszorg
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Nederlands
Manier van Afname	Vragenlijst
Duur van Afname	5 tot 10 minuten
Aantal vragen	De angst- en depressieschaal van de DASS bestaan beide uit 14 items.
Schalen	De items worden gescoord op een 4-punt Likert schaal (0 = helemaal niet of nooit van toepassing tot 3 = zeer zeker of meestal van toepassing)
Verwerking	De schaalscore wordt berekend door de scores per item op te tellen (een eenvoudig scoringsformulier is hiervoor beschikbaar). De range van elke subschaal loopt dus van 0 tot 42. Hogere DASS-scores wijzen op meer klachten. Voor de screening van angst en depressie wordt een afkappunt van 12 voor de depressieschaal en 5 voor de angstschaal gebruikt.
Online Link	www.psy.unsw.edu.au/Groups/Dass/Dutch
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	Beurs, E. de, Dyck, R. van, Marquenie; L.A., Lange, A. & Blonk, R. (2001). De DASS: een vragenlijst voor het meten van depressie, angst en stress. Gedragstherapie, 34(1), 35-54
Kostprijs	
Achtergrond	De angst- en depressieschaal van de DASS zijn betrouwbaar in de bedrijfsgezondheidszorg of werkende bevolking. De DASS is geschikt om angst/depressie uit te sluiten, maar ongeschikt om deze aandoeningen vast te stellen.

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

7. ERI-Q (Effort-Reward Imbalance Questionnaire)

Naam instrument	Effort-Reward Imbalance Questionnaire (ERI-Q)
Ontwikkelaar - Auteur	Siegrist en Peter Vertaald in het Nederlands door De Jonge e.a. Verkrijgbaar bij JandeJonge.nl-home
Jaartal	1996
Omschrijving	Met de ERI-Q kunnen enkele werk- en persoonsaspecten van een werknemer in kaart worden gebracht, waarbij het ERI-model als theoretisch kader fungeert.
Doelstelling	Naast enkele demografische gegevens omvat de ERI-Q volgende schalen: -inspanningen op het werk (o.a. tijdsdruk, taakinterrupties en fysieke inspanning) -beloningen in het werk (zoals salaris, waardering, baan zekerheid, statusbehoud en promotiekansen) -overcommitment (streberig gedrag, moeite om het werk van zich af te zetten, behoefte aan goedkeuring en waardering)
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Engelstalig. Verkrijgbaar op www.werk.belgie.be . Nederlandse versie verkrijgbaar (vertaald door De Jonge e.a.)
Manier van Afname	Zelfrapportage vragenlijsten
Duur van Afname	20-30 minuten
Aantal vragen	57 vragen, 3 dimensies 1. Algemene gegevens : 11 vragen 2. Extrinsieke doelen/ betekenis & zwakke compensaties : 17 vragen 3. Intrinsieke doelen : 29 vragen
Schalen	2 modaliteiten: akkoord/niet akkoord en voor kwantificatie van stress (helemaal geen stress / zeer stresserend)
Verwerking	
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	'Mijn werk is fysisch zwaar' 'Ik word onjuist behandeld op het werk' 'Ik doe alles om de controle over het werk te hebben'

FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

Literatuurlinks	
Kostprijs	
Achtergrond	De vragenlijst bevroegt eerder de consequenties van stresserend werk dan de oorzaken en dus gaat niet dieper in op aspecten ter verbetering. Snelle afname en vraagt geen voorkennis van de afnemer.

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

8. GHQ (General Health Questionnaire)

Naam instrument	General Health Questionnaire
Ontwikkelaar - Auteur	Goldberg (1972), in het Nederlands vertaald door Koeter, M. & Ormel, J. (1991)
Jaartal	1972
Omschrijving	De GHQ is een zelfrapportagelijst voor het meten van psychische klachten, nl. slapeloosheid, angstklachten, sociaal disfunctioneren en depressie. Er zijn 3 versies: de GHQ-12 bestaande uit 12 items, de GHQ-28 bestaande uit 28 items en de GHQ-30 bestaande uit 30 items. De GHQ-28 is een geschaalde versie van de GHQ.
Doelstelling	De GHQ kan op drie manieren worden gebruikt: als prevalentieschatter, als screeningsinstrument en als toestandvragenlijst.
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheidszorg
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	De vragenlijst werd vertaald in verschillende talen
Manier van Afname	Vragenlijst, Handleiding Individueel of groepsgewijs
Duur van Afname	5 minuten voor de GHQ-12, 10 minuten voor de GHQ-28 en de GHQ-30
Aantal vragen	12,28,30 Ieder GHQ-item heeft vier antwoordcategorieën: (1) helemaal niet, (2) niet meer dan gewoonlijk, (3) wat meer dan gewoonlijk, (4) veel meer dan gewoonlijk
Schalen	De GHQ-28 is een geschaalde versie van de GHQ. Indien men wil gebruik maken van subscores, is de GHQ-28 aangewezen. De GHQ-28 bevat relatief veel somatische items en is derhalve minder geschikt voor de populaties met somatische aandoeningen waarbij de GHQ-28 de psychopathologie overschat
Verwerking	De GHQ is eenvoudig af te nemen en de korte versies vergen weinig tijd voor de afname. Het belangrijkste probleem is dat zijn scoringsstelsel gebaseerd blijft op de niet gejustifieerde assumptie dat de items een gelijk gewicht hebben en dit invalideert de kwantitatieve manipulatie van de responsen. In de standaard scoringsmethoden worden alleen afwijkingen van het normale dagelijkse functioneren (antwoordcategorieën (3) en (4) krijgen waarde 1 in plaats van 0 als pathologisch gescoord. De totaalscore van de GHQ geeft het aantal items aan waarbij er sprake is van een afwijking van

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	<p>het normaal functioneren. Om de mogelijke insensitiviteit voor chronische psychopathologie tegen te gaan, werd een alternatieve scoringsmethode ontworpen. Hier wordt voor de negatieve items ook de antwoordcategorie 'niet meer dan gewoonlijk' als pathologisch gescoord. Er wordt geadviseerd de originele scoringsprocedure nog niet te vervangen door de alternatieve, maar voorlopig beide naast elkaar te gebruiken. Indien men de GHQ-28 gebruikt, wordt geadviseerd de LIKERT-scoring te gebruiken waarbij de gewichten aan de antwoordcategorieën worden toegekend. Personen met een score groter of gelijk aan de drempelwaarde worden als casus beschouwd. Voor de algemene bevolking wordt geopteerd voor de conventionele drempelwaarde (1/2 voor de GHQ-12, 4/5 voor de GHQ-28 en de GHQ-30 en 11/12 voor de GHQ-60)</p>
Online Link	www.harcourt.be
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	<p>Enkele voorbeelden van items die in de verschillende versies voorkomen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Bent u de laatste tijd door zorgen veel slaap te kort gekomen? -Heeft u zich in de laatste tijd als een waardeloos iemand beschouwd?
Literatuurlinks	<p>The General Health Questionnaire Jackson. Occupational Medicine (Lond). 2007;57:79 Koeter, M. & Ormel, J. (1991). General Health Questionnaire, Nederlandse bewerking: Handleiding. Lisse: Swets, Test services.</p>
Kostprijs	Te betalen : www.harcourt.be
Achtergrond	De vragenlijst is niet bedoeld en geschikt voor het stellen van specifieke diagnose

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

9. JCQ (Job Content Questionnaire (JCQ Karasek))

Naam instrument	Job Content Questionnaire (JCQ Karasek)
Ontwikkelaar - Auteur	Karasek e.a.
Jaartal	1998
Omschrijving	Met deze vragenlijst wordt de inhoud van de taken van een werknemer, ongeacht zijn of haar beroep, in kaart gebracht. De vragenlijst werd opgesteld op basis van het 'job strain model'
Doelstelling	De vragenlijst peilt naar professionele stressoren, de omgeving, de ondersteuning, fysieke aspecten van het werk alsook het ev. gebrek aan professionele satisfactie.
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Engels Vertaald in het Frans Tevens vertaald in een aantal andere talen waaronder Nederlands, Spaans, Waals, Italiaans, Japans, ...
Manier van Afname	Schriftelijk
Duur van Afname	10-20 minuten (met analyses per persoon erbij is duur 1 à 2 uur)
Aantal vragen	De JCQ bestaat uit 42 vragen. Van de 42 vragen zijn er 14 items die de 'job strain' bevroegt. 6 items die de mogelijkheden bevroegt om de competenties te benutten en 3 items peilen naar de beslissingsmogelijkheden. Daarnaast zijn nog 5 items die peilen naar de psychologische eisen op het werk
Schalen	De JCQ omvat volgende schalen: Psychologische taakeisen Sturingsmogelijkheden Ondersteuning door leidinggevende Ondersteuning door collega's Lichamelijke taakeisen Deze worden beantwoord op een 4-puntsschaal gaande van helemaal mee eens, eens, oneens, helemaal oneens
Verwerking	Cotatieschema is voorzien om de scores toe te wijzen.
Online Link	www.uml.edu/Dept/WE/jcq.htm www.workhealth.org/strain/jsdef.htm

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	Volgens de schaal die wordt gemeten : Bijvoorbeeld sociale steun van collega's: 'Mijn collega's zijn in mij geïnteresseerd' Bijvoorbeeld sociale steun van leidinggevenden: 'Mijn chef heeft oog voor het welzijn van zijn/haar medewerkers'
Literatuurlinks	Karasek, R. et Theorell, T. (1990) Healthy work. Stress, Productivity and the reconstruction of working life. New York: Basic Books; 384 pp.
Kostprijs	
Achtergrond	De 14 items van de Job Strain Index volstaan voor een kort onderzoek. De JCQ met de 42 items duurt veel langer, is zwaarder maar biedt rijkere informatie en situeert dan op niveau 'observatie'.

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

10. JSS (Job Stress Survey)

Naam instrument	Job Stress Survey
Ontwikkelaar - Auteur	De JSS werd ontwikkeld door Spielberger en Vagg (1998) en vertaald door B De Wolff, L. Swinnen, F. De Fruyt, C. De Wolff en C.D. Spielberger (laatste herzieningsdatum 2002) www.harcourt.be (uitgever)
Jaartal	1998
Omschrijving	JSS meet 2 aspecten van de arbeidssituatie die werkstress kunnen veroorzaken, nl. werkdruk en sociale steun. Daarnaast wordt een totaalscore voor werkstress berekend die voor 2/3 uit items van deze beide schalen bestaat. JSS biedt belangrijke informatie over bronnen van occupationele stress die negatieve effecten kan hebben op de gezondheid en productiviteit van mannen en vrouwen tewerkgesteld in een variëteit aan settings. Om een goede aanpak voor het probleem werkstress te kunnen ontwikkelen is het noodzakelijk dat de oorzaken van de ervaren werkdruk in kaart worden gebracht. Met behulp van de JSS kan men deze bronnen van werkstress helder in kaart brengen. De JSS meet dus de ervaren intensiteit van 30 bronnen van werkgerelateerde stress gerelateerd aan werkdruk en sociale steun.
Doelstelling	Signaleren van bronnen van werkstress
Type instrument	Vragenlijst en scoreformulieren
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	P&P
Duur van Afname	5 à 10 minuten
Aantal vragen	
Schalen	Er wordt een intensiteit-, frequentiescore en totaalscore berekend voor zowel werkdruk, sociale steun als werkstress.
Verwerking	Biedt de mogelijkheid tot interpretatie van individuele scores In de handleiding zijn normtabellen voor individueel gebruik opgenomen. Zowel een intensiteit als een frequentiescore van de twee schalen kunnen berekend worden.
Online Link	www.harcourt.be
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	

FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

Literatuurlinks	Vagg, P.R., Spielberger, C.D. (1999). The Job Stress Survey: assessing perceived severity and frequency of occurrence of generic sources of stress in the workplace. <i>Journal of Occupational Health Psychology</i> , 4(3), 288-92
Kostprijs	Handleiding 58.31 Euro Zelfscorend antwoordformulier (P&P versie) 152.92 Euro Vragenlijst (P&P versie) 7.74 Euro
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

11. LISTES DE CONTROLE (KOMPIER)

Naam instrument	Liste de Contrôle
Ontwikkelaar - Auteur	Kompier en Marcelissen
Jaartal	1991
Omschrijving	Opdat geen enkel aspect van 'werk' a priori mag uitgesloten worden als mogelijke oorzaak van stress bieden de 4 controlelijsten de mogelijkheid om op snelle manier knelpunten te identificeren
Doelstelling	Het snel opsporen van stress-risicofactoren
Type instrument	Controlelijst met 58 vragen in totaal
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Frans en nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	30 à 60 minuten
Aantal vragen	58 vragen (4 controlelijsten) 1. Controlelijst omtrent inhoud van werk : 19 vragen 2. Controlelijst omtrent de arbeidsvoorwaarden : 16 vragen 3. Controlelijst omtrent de werkgelegenheidsvoorwaarden : 13 vragen 4. Controlelijst omtrent de arbeidsverhoudingen : 10 vragen
Schalen	Zie onder
Verwerking	Door het verkrijgen van globale scores kunnen groepen van werknemers onderling vergeleken worden
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	58 vragen (4 controlelijsten) 1. Controlelijst omtrent inhoud van werk : 19 vragen 'Er bestaan geïsoleerde werkposten' (Ja/nee) 2. Controlelijst omtrent de arbeidsvoorwaarden : 16 vragen 'Het geluidsniveau van de werkpost is storend' (Ja/Nee) 3. Controlelijst omtrent de werkgelegenheidsvoorwaarden : 13 vragen 'Zijn er voldoende carrièremogelijkheden ?' (Ja/Nee, Voldoende/Onvoldoende, Goed/Slecht) 4. Controlelijst omtrent de arbeidsverhoudingen : 10 vragen 'Is er controle op de werknemers?' (Ja/Nee)
Literatuurlinks	Kompier, M.A.J. et Marcelissen F.H.G. (1991) Listes de controle Contenu du travail, Conditions de travail, Conditions d'emploi, et Relations de travail, Handboek werkstress,

FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	Amsterdam, NIA.
Kostprijs	
Achtergrond	De controlelijsten kunnen tevens gebruikt worden door werknemers om de werkpost te leren kennen. Deze controlelijsten zijn eenvoudig uit te voeren, vergen geen speciale voorkennis en is compleet. Het benadert de methode TOMO, hoewel de methode TOMO enkele actievoorstellen geeft. Deze methode valt onder 'observatie'

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

12. MBI-NL (Maslach Burnout Inventory – Nederlandse versie)

Naam instrument	Maslach Burnout Inventory
Ontwikkelaar - Auteur	Schaufeli W. & van Dierendonck, D., KU Nijmegen
Jaartal	1993
Omschrijving	Met deze vragenlijst beoogt men burnout bij werknemers te meten
Doelstelling	Peilt naar burnout bij werknemers
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	
Schalen	Emotionele uitputting, Depersonalisatie, Persoonlijke Bekwaamheid
Verwerking	
Online Link	
Trefwoorden	Burnout, Emotionele uitputting, Depersonalisatie, Persoonlijke Bekwaamheid
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	Maslach, C., Jackson, S.E., MBI: Maslach Burnout Inventory: manual research edition. Palo Alto: University of California, Consulting Psychologists Press, 1981
Kostprijs	
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

13. MBI-VL (Maslach Burnout Inventory – Vlaamse versie)

Naam instrument	Maslach Burnout Inventory
Ontwikkelaar - Auteur	Schaufeli W. & van Dierendonck, D., KU Nijmegen, de Vlaamse versie werd geanalyseerd door P. Vlerick (2003) op soortgenoot- en externe constructvaliditeit
Jaartal	1993 (MBI-NL) , 2003 (MBI-VL)
Omschrijving	De MBI-VL is een meetinstrument voor drie specifieke burnoutsymptomen, namelijk emotionele uitputting, depersonalisatie en verminderde personele bekwaamheid. De MBI wordt door veel onderzoekers en praktijkmensen gebruikt als meetinstrument voor deze 3 specifieke symptomen van burn-out
Doelstelling	Meetinstrument voor 3 specifieke burnoutsymptomen, nl. emotionele uitputting, depersonalisatie en verminderde personele bekwaamheid, weliswaar in de dienstverlenende sector
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	
Schalen	
Verwerking	
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	Vlerick, P. (2003). Analyse van de soortgenoot- en de externe constructvaliditeit van de Vlaamse versie van Maslach Burnout Inventory (MBI-VL). Tijdschrift Klinische Psychologie, 33(1).
Kostprijs	
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

14. MEETINSTRUMENT VAN ARBEIDSTEVREDENHEID EN ARBEIDSWELZIJN

Naam instrument	Meetinstrument van arbeidstevredenheid en arbeidswelzijn
Ontwikkelaar - Auteur	ISW Leuven (ISW Prevent uitgever)
Jaartal	
Omschrijving	Een meetinstrument voor zowel arbeidstevredenheid als arbeidswelzijn. Vermits tevredenheid en welzijn nauw verwant zijn en elkaar ook beïnvloeden, is het zinvol ze samen en niet apart te meten. Deze geïntegreerde aanpak laat onder meer toe om gelijklopende onderzoeksfasen (vooronderzoek, communicatie en sensibilisatie, analyse, rapportering) slechts éénmaal uit te voeren. Verder wordend de verbanden tussen organisatie- en taakkenmerken duidelijker, net zoals de arbeidssatisfactie, eventuele knelpunten (bijvoorbeeld verzuim en verlooptentatie) en allerlei stressklachten
Doelstelling	Meet zowel arbeidstevredenheid als arbeidswelzijn
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Gezondheid algemeen
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	
Schalen	
Verwerking	
Online Link	www.isw.be
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	http://www.isw.be/htdoc/meetinstrument.htm
Kostprijs	
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

15. MODULAIR VRAGENLIJSTINSTRUMENTARIUM VOOR WERK EN GEZONDHEID (VBBA e.a.)

Naam instrument	Modulair Vragenlijstinstrumentarium voor werk en gezondheid (VBBA e.a.)
Ontwikkelaar - Auteur	www.skbvs.nl (uitgever SKB Vragenlijst Services)
Jaartal	
Omschrijving	<p>Volgende vragenlijstmodules zijn beschikbaar:</p> <p>VBBA:</p> <ul style="list-style-type: none"> -VBBA-kern -VBBA-RI&E -VBBA-uitgebreid <p>GEZONDHEIDSMODULES:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Bewegingsapparaat -Nek en armen (ook voor RSI, dit is een onderdeel van de module Bewegingsapparaat) -Luchtwegen -Huid -Psychische vermoeidheid (bevat de schaal Herstelbehoefte uit de VBBA) -Algemene gezondheid (onderdeel van de 2.0 Basisvragenlijst) <p>WERKMODULES</p> <ul style="list-style-type: none"> -Werkomgeving en veiligheid (onderdeel van 2.0 Basisvragenlijst) -Fysieke belasting (onderdeel van 2,1 Lichamelijke Belasting) -Kantooromgeving <p>TRADITIONEEL ARBEIDSGENEESKUNDIGONDERZOEK</p> <ul style="list-style-type: none"> -2.0 basisvragenlijst -2.1 lichamelijke belasting <p>De vragenlijsten zijn modulair opgezet en men kan dus een vragenlijst samenstellen uit diverse losse onderdelen. Er zijn 3 groepen modules, in elk van deze groepen zijn diverse verschillende modules beschikbaar. In het modellenboek vindt men een overzicht van de beschikbare modules. Gezondheidsmodules: er zijn algemene en specifieke gezondheidsmodules. Deze modules kunnen worden ingezet om een eerste selectie te maken van werknemers die in aanmerking komen voor verder onderzoek. Modules over werkdruk en werkstress. Als werkstress een belangrijk thema is kan de VBBA gebruikt worden om inzicht te krijgen in de psychologische arbeidsbelasting en de effecten daarvan op de medewerkers. Modules over de werkomstandigheden. Indien men wil onderzoeken hoe werknemers denken over de werkomstandigheden en de werkbelasting kunnen deze modules een uitkomst bieden.</p>
Doelstelling	Metten van invloed van werk op gezondheid
Type instrument	Modulaire Vragenlijst
Thema	Gezondheid algemeen (alook milieu)
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands

FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	
Schalen	
Verwerking	Met uitgebreide handleiding vragenlijstonderzoek
Online Link	www.skivs.nl
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	Vethman, Annelies (2000). Flexibel zonder rompslomp: modulair vragenlijstinstrumentarium voor werk en gezondheid. Amsterdam: SKB Vragenlijst Services – 3 delen
Kostprijs	Te betalen (tarieven, 2000, in de uitgave Flexibel zonder Rompslomp)
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

16. MOS SF-12 (MOS Short-Form health survey)

Naam instrument	MOS SF-12 Short-Form health survey
Ontwikkelaar - Auteur	John E Ware Jr. Uitgever : QualityMetric www.qualitymetric.com
Jaartal	1996
Omschrijving	MOS biedt een internationale standaard van een generieke gezondheidsmaat. De SF-12 voorziet in een samengestelde maat voor fysieke gezondheid en voor mentale gezondheid. Het instrument werd ontwikkeld om een korter, maar toch valid alternatief te bieden voor de SF-36 die gebruikt wordt in grote surveys en in algemene, specifieke populaties evenals in grote longitudinale studies van gezondheidsuitkomsten.
Doelstelling	Metten van de gezondheidsstatus, nl het lichamelijk en geestelijk functioneren. Deze vragenlijst biedt een internationale standaard van een generieke gezondheidsmaat.
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Gezondheid algemeen
Setting	Niet specifiek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Oorspronkelijk Engels Werd vertaald in het Nederlands
Manier van Afname	Schriftelijk
Duur van Afname	
Aantal vragen	Zowel de standaard (4 week recall) als de acute (1 week recall) versies zijn beschikbaar De 12 items van de SF-12 zijn een subset van de items in de SF-36. SF-12 omvat één of twee items van elk de 8 gezondheidsconcepten. De SF-12 bestaat uit twee onderdelen, nl de 12-item Physical Component Summary (PCS-12) en de 12-item Mental Component Summary (MCS-12)
Schalen	De SF-12 meet 8 concepten die gewoonlijk gerepresenteerd worden in veelgebruikte surveys: fysiek functioneren, rolbeperkingen te wijten aan fysieke gezondheidsproblemen, lichaamspijn, algemene gezondheid, vitaliteit (energie/vermoeidheid), sociaal functioneren, rolbeperkingen te wijten aan emotionele problemen en mentale gezondheid (psychologische distress en psychologisch welzijn)
Verwerking	
Online Link	www.sf-36.org/tools/sf12.shtml

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	<p>PCS-12 Lichamelijk functioneren (In staat trap te lopen) Beperkingen in rollen a.g.v. lichamelijke problemen (Beperkt in uitvoeren van werk over andere activiteiten) Lichamelijke pijn (Pijn belemmert werk) Algemene verwachtingen t.a.v. gezondheid (mijn gezondheid is uitstekend, erg goed, goed, matig, slecht)</p> <p>MCS-12 Vitaliteit (Ik heb veel energie) Sociaal functioneren (Regelmatig belemmeren gezondheidsproblemen sociale activiteiten) Beperkingen in rollen a.g.v. emotionele problemen (Heb werk of ander activiteiten minder zorgvuldig gedaan) Geestelijke gezondheid (Ben kalm en tevreden)</p>
Literatuurlinks	
Kostprijs	
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

17. NOVA WEBA

Naam instrument	Nova Weba
Ontwikkelaar – Auteur- Uitgever	TNO-Arbeid Postbus 718 2130 AS Hoofddorp f.vaas@arbeid.tno.nl
Jaartal	
Omschrijving	<p>Het is een verdere uitwerking van de Weba-methode. Weba staat voor ‘Welzijn bij de Arbeid’ en was als instrument vooral bedoeld om functie-inhoud op ‘compleetheid’ te beoordelen, bekeken vanuit het gezichtspunt ‘welzijn bij de arbeid’.</p> <p>Nova-Weba is een door-ontwikkeling van de oude Weba-methode, en o.a. gericht op het in kaart brengen van werkdrukproblemen.</p> <p>Het voordeel van de Nova-Weba ten opzichte van de VBBA is dat meer naar de organisatie van het werk wordt gekeken. Anderzijds is de gedachte dat brede inzetbaarheid van werknemers altijd leidt tot minder werkdruk niet omstreden. Critici menen dat brede inzetbaarheid de werkdruk juist kan verhogen.</p> <p>De werkdruk-schaal vragenlijst is identiek aan de VBBA-lijst. Er wordt in bepaalde late naar de organisatie van het werk gekeken.</p>
Doelstelling	Het in kaart brengen van werkdrukproblemen, welzijnsprofiel van functies maken en suggesties geven op welke manier dit profiel kan verbeterd worden
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	
Schalen	
Verwerking	
Online Link	www.arbobondgenoten.nl www.arbeid.tno.nl www.tno.nl
Trefwoorden	

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	
Kostprijs	
Achtergrond	De methodiek is sterk geïnspireerd op de leer van de sociotechniek. De sociotechniek probeert productie- en dienstverleningsprocessen minder storingsgevoelig te maken door werknemers meer invloed te geven op het proces. Als de organisatie van het werk over minder schakels gaat en minder bureaucratisch verloopt, worden werknemers breder inzetbaar en kunnen zij storingen makkelijker het hoofd bieden

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

18. NULMETING VLAAMSE WERKBAARHEIDSMONITOR

Naam instrument	Nulmeting Vlaamse Werkbaarheidsmonitor
Ontwikkelaar - Auteur	Bourdeaud'hui, R., Janssens F., Vanderhaeghe, S.
Jaartal	2004
Omschrijving	De meting omvat een vragenlijst welzijn en stress op het werk. De nulmeting levert indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid op de Vlaamse Arbeidsmarkt 2004. De vragenlijst bestaat uit meerdere onderdelen: A. Vragen over uw job en loopbaan (21 items) B. Vragen over de beoordeling en de beleving van uw werk (9 items met verschillende subitems) (VBBA-Quest Europe, 2000, SKB Amsterdam) C. Vragen over uw persoon, gezondheid en gezinssituatie Extra onderdeel: enkel voor mensen die geen job meer hebben of de voorbije vier weken niet meer werkten als werknemer
Doelstelling	Welzijn en stress meten op het werk
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	10 à 15 minuten
Aantal vragen	30 items
Schalen	
Verwerking	De vragenlijsten worden elektronisch ingelezen
Online Link	http://aps.vlaanderen.be/statistiek/nieuws/arbeidsmarkt/2004-2008_werkbaarheidsmonitor.htm http://www.serv.be/STV/Werkbaarheid-stress/STVenq2004_LOWres.pdf
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	Van Ruysseveldt, J., De Witte, H. & Janssens, F. (2002). Onderzoek naar de mogelijke invullingen van het concept werkbaarheidsgraad en de haalbaarheid van een monitoringssysteem voor Vlaanderen. Leuven: HIVA
Kostprijs	
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

19. OMGAAN MET BURNOUT

Naam instrument	Omgaan met Burnout
Ontwikkelaar - Auteur	Potter B., vertaald naar Nederlands door Karsten, C. www.burnin.nl (uitgever)
Jaartal	
Omschrijving	De vragenlijst, de Overcoming Job Burnout, geeft een indicatie van het risico op burnout en gaat uitgebreider in op de stresssignalen. Volgens Potter, een Amerikaans Burnout deskundige, overlappen de verschijnselen van depressie die van Burnout. In feite is Burnout een depressieve reactie op omstandigheden in het werk.
Doelstelling	Geeft een indicatie van het risico op burnout en gaat uitgebreider in op de stresssignalen
Type instrument	Online vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	11 items
Schalen	
Verwerking	Aan de hand van het lijstje kan men niet de burnoutdiagnose stellen, daarvoor moet men ook een 'levensgeschiedenis' afnemen, waarin twee vragen belangrijk zijn: -wanneer is iemand begonnen met zichzelf uit te putten, werk te doen dat meer energie vroeg dan gaf? -vinden mensen in zijn of haar omgeving diegene met burnoutklachten een andere persoon? Bij deze vragenlijst dient men de afgelopen 6 maanden in gedachten te nemen
Online Link	www.burnin.nl/?id=tes_bur_kar
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	
Kostprijs	
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

20. OS INDEX (Occupational Stress Index)

Naam instrument	Occupational Stress Index
Ontwikkelaar - Auteur	Belkic, K.
Jaartal	2000
Omschrijving	Gebaseerd op het model van Karasek, alsook op andere theorieën en vanuit de veronderstelling dat stress cardio-vasculaire pathologieën veroorzaakt, onderzoekt de vragenlijst de verschillende terreinen waar interventie mogelijk is, dit vanuit preventief standpunt.
Doelstelling	De vragenlijst kan in vele situaties gebruikt worden. Vanuit de resultaten voortvloeiend uit de vragenlijst kunnen een aantal dysfuncties alsook plaatsen voor verbetering aangeduid worden.
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Engels
Manier van Afname	Schriftelijk
Duur van Afname	45 à 60 minuten
Aantal vragen	Vragenlijst met 65 vragen onderverdeeld in 12 secties: 1) informatie betreffende het werk – 4 vragen 2) werkuren en regeling – 5 vragen 3) vergoedingen en evaluaties – 2 vragen 4) fysieke werkomstandigheden – 10 vragen 5) arbeidsongevallen – 2 vragen 6) tijdsdruk – 2 vragen 7) problemen op het werk – 10 vragen 8) taakomschrijving – 7 vragen 9) beslissingsmogelijkheden – 6 vragen 10) intermenselijke relaties – 9 vragen 11) recente veranderingen mbt arbeidsvoorwaarden – 1 vraag 12) aantal open vragen mbt verbetering van arbeidsvoorwaarden, prioriteiten, ... – 7 vragen
Schalen	
Verwerking	Per sectie kan een score berekend worden. De berekeningswijze is zeer gecompliceerd
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	Belkic, K. (2000) The Occupational Stress Index, Center for social

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	Epidemiology, Santa Monica, California. Document provenant du site Internet Job Stress network http://www.workhealth.org/OSI%20Index/OSI%20Introduction.html
Kostprijs	
Achtergrond	Er bestaan een aantal specifieke vragenlijsten voor verschillende beroepen: chauffeurs, artsen, leerkrachten, luchtvaartsector, productiemedewerkers, ... die een onderlinge vergelijking mogelijk maakt. De vragenlijst op zich is niet zo eenvoudig omwille van -begrip van de vragen door respondent -antwoordmodaliteiten -reflectie -scoring

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

21. OSI (Occupational Stress Indicator)

Naam instrument	OCCUPATIONAL STRESS INDICATOR
Ontwikkelaar - Auteur	
Jaartal	
Omschrijving	De vragenlijst onderzoekt aspecten van de aanpassingsmogelijkheden van het individu aan zijn werkomgeving en de taak op vlak van 3 dimensies: - professionele stress - psychologische druk - copingmogelijkheden en –strategieën
Doelstelling	De vragenlijst onderzoekt aspecten van de aanpassingsmogelijkheden van het individu aan zijn werkomgeving en de taak op vlak van 3 dimensies: - professionele stress - psychologische druk - copingmogelijkheden en –strategieën
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Engels, een Franstalige versie bestaat
Manier van Afname	Schriftelijk
Duur van Afname	30 à 60 minuten 25 minuten voor de analyse
Aantal vragen	140 vragen, onderverdeeld in 3 secties Sectie 1 : ‘ORQ’ of ‘Occupational Role Questionnaire’ 60 vragen – 6 schalen Vb : ‘Ik ben verantwoordelijk voor het welzijn van mijn ondergeschikten’ Schaal 1 : Taakbelasting Schaal 2 : Rollen Schaal 3 : Rolambiguïteit Schaal 4 : Beperkingen Schaal 5 : Verantwoordelijkheid Schaal 6 : Fysische omgeving Sectie 2 : ‘PSQ’ of ‘Personal Strain Questionnaire’ 40 vragen – 4 schalen Vb : ‘De laatste tijd kan ik mijn werk niet afmaken’ Schaal 1 : Professionele druk Schaal 2 : Psychologische druk

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	<p>Schaal 3 : Relationele druk Schaal 4 : Fysisch druk</p> <p>Sectie 3 : 'PRQ' of 'Personal Ressources Questionnaire' 40 vragen Deze sectie meet aspecten van</p> <ul style="list-style-type: none"> i. arbeidsvreugde ii. vergoedingen iii. sociale ondersteuning iv. rationele en cognitieve adaptatie <p>Vb : 'Er is minstens 1 persoon die begrijpend kan discussiëren over mijn zorgen'</p>
Schalen	Antwoordmogelijkheden : Zelden/nooit, soms, vaak, meestal, altijd
Verwerking	Voor elke score per schaal bestaat een tabel waaruit men kan interpreteren. Hiervoor is een handleiding voorzien.
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	Cfr. supra
Literatuurlinks	
Kostprijs	
Achtergrond	Voor de verwerking is voorkennis vereist.

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

22. OSQ (Occupational Stress Questionnaire)

Naam instrument	Occupational Stress Questionnaire
Ontwikkelaar - Auteur	Elo, A., Leppänen, A., Lindström, K., Ropponen, T.
Jaartal	1992
Omschrijving	De vragenlijst spoort karakteristieken, stressfactoren op alsook reacties op stress op het werk. Tevens biedt de vragenlijst informatie om werkomgeving en het welzijn op het werk te verbeteren. Centrale aspecten zijn werkorganisatie, taakinhoud en intermenselijke relaties.
Doelstelling	De vragenlijst onderzoekt hoe het werk kan verbeterd worden, of de werknemers nood heeft aan ondersteuning; de voldoening van de werknemer en mentale draagkracht De vragenlijst kan gebruikt worden bij taakontwerp, ondersteuning voor werknemers en het opvolgen en evalueren van bepaalde werksituaties. Hierbij helpt de vragenlijst de eventuele tot uiting gekomen problemen te evalueren alsook de noden tot aanpassing op te sporen.
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Engels – Frans
Manier van Afname	Schriftelijk Vooraf moet bepaald worden of men onderzoekt op individueel of op groepsniveau
Duur van Afname	Voor de 21 vragen: 20 minuten 58 vragen : 45 à 75 minuten 98 vragen : 90 à 120 minuten
Aantal vragen	Korte versie : 21 vragen Integrale versie : 58 vragen Integrale versie met complementair deel : 98 vragen De integrale versie bestaat uit 58 vragen waarvan 6 vragen omtrent persoonlijke situatie 7 vragen omtrent veranderingsmogelijkheden (3 over invloedsmogelijkheden, 4 over sociale relaties) 34 vragen over de perceptie van de werkomgeving (5 over taakeisen, 7 over bijkomende taken, 2 over werkdruk, 4 over taakafhankelijkheid, 3 over waardering, 4 over supervisie, 3 over taakduidelijkheid, 1 over feedback, 3 over verantwoordelijkheid, 2 over isolement, 1 over comfort)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	<p>6 vragen over stress en voldoening (2 over stress en gezondheid, 4 over voldoening van werk en leven) 4 over verdere vorming en ondersteuning</p> <p>De korte versie bestaat uit 21 vragen en maakt deel uit van de integrale versie</p> <p>De 98 vragen bestaan uit de ganse vragenlijst met een complementair deel: deze vragen bestaan uit 9 vragen over psychologische aspecten van het werk 17 vragen over psychologische symptomen en stress (psychologische symptomen, somatische symptomen en psychologische eisen) 14 vragen over de nood aan verdere vorming</p>
Schalen	
Verwerking	Er is een manual die informatie geeft over de applicatie van de test, de analyse alsook het gebruik van de resultaten.
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	Elo, A.L., Leppänen, A., Lindström, K. and Ropponen, T. (1992) Occupational Stress questionnaire: User's instructions. Institute of occupational health care. Helsinki, Finland
Kostprijs	
Achtergrond	<p>De methode vraagt een bepaalde expertise, alsook psychologische voorkennis en capaciteiten voor verwerking om te komen tot een goede interpretatie. Er wordt aangeraden de test op voorhand uit te proberen.</p> <p>De test moet gebruikt worden vanuit een preventief standpunt met het oog op verandering.</p>

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

23. QUICK SCAN WERKDruk

Naam instrument	Quick Scan Werkdruk
Ontwikkelaar - Auteur	FNV Bondgenoten (uitgever) – www.arbobondgenoten.nl (link uitgever)
Jaartal	
Omschrijving	Deze vragenlijst bevat schalen voor het in kaart brengen van 7 verschillende oorzaken van werkdruk
Doelstelling	7 verschillende oorzaken van werkdruk in kaart brengen
Type instrument	Online Vragenlijst
Thema	Milieu en omgeving
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	Online mogelijk
Duur van Afname	
Aantal vragen	
Schalen	Er zijn 7 schalen: -planning -uitzendkrachten -leidinggeven -nieuwe technologie -storingen -opleidingen -organisatie
Verwerking	De Quick Scan Werkdruk kan online worden beantwoord
Online Link	www.werkdruk.com
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	www.werkdruk.com
Kostprijs	
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

24. QUICK SCAN WERKDRUK 3.0

Naam instrument	Quick Scan Werkdruk 3.0
Ontwikkelaar - Auteur	Warning, 2000 - Humatix – www.humatix.nl (link uitgever)
Jaartal	2000
Omschrijving	Deze vragenlijst meet geestelijke en lichamelijke belasting, brengt de oorzaken in kaart, geeft suggesties over de te kiezen oplossingsrichting en is geschikt voor alle sectoren en alle functies. De Quick Scan Werkdruk 3.0 is geschikt voor alle sectoren en alle functies en vergelijkt de bekomen resultaten met een referentiegroep. Ze produceert tevens kant-en-klare rapportage
Doelstelling	Metten van de geestelijke en lichamelijke belasting, de oorzaken in kaart brengen en suggesties geven over de te kiezen oplossingsrichting.
Type instrument	(Online) Vragenlijst
Thema	Milieu en omgeving
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	
Schalen	Er zijn 3 uitvoeringen, passend bij de omvang van de betreffende organisatie. Deze vragenlijst werd ontwikkeld obv de Quick Scan Werkdruk maar bevat schalen voor andere werkdrukfactoren.
Verwerking	Aan de hand van elektronische vragenlijsten kan men gemakkelijk een praktisch onderzoek uitvoeren onder de medewerkers. Het softwareprogramma genereert uit de antwoorden een gedetailleerd rapport waarin de knelpunten worden gedefinieerd. Voor het oplossen daarvan geeft het programma direct suggesties. Dit kan gebruikt worden als startdocument waarmee direct aan de slag kan.
Online Link	www.werkdruk.com
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	
Kostprijs	
Achtergrond	Dit instrument kan gebruikt worden door directies, afdelingshoofden, leidinggevendenden, kwaliteitsmanagers, ...

FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

25. RATOG (Risiko-Analyse Tool voor Ongewenst Gedrag)

Naam instrument	Risiko-Analyse Tool voor Ongewenst Gedrag
Ontwikkelaar - Auteur	Departement Psychologie, KU Leuven
Jaartal	
Omschrijving	Deze Risiko-analyse Tool voor Ongewenst Gedrag screent op een korte en eenvoudige wijze de belangrijkste organisatorische risicofactoren voor 'ongewenst gedrag' binnen de onderneming. De tool werd ontwikkeld op basis van twee onderzoeksprojecten onder het initiatief van het FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg en het Europees Sociaal Fonds. Deze tool kadert binnen de primaire preventie van pesteringen, geweld en ongewenst seksueel gedrag op het werk.
Doelstelling	De tool is vooral bedoeld als werkinstrument voor preventieadviseurs of anderen die belast zijn met het welzijnsbeleid in hun organisatie.
Type instrument	Vragenlijst, nadien groepsbespreking
Thema	Ongewenst gedrag
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Nederlands
Manier van Afname	Individueel, nadien groepsbespreking
Duur van Afname	
Aantal vragen	
Schalen	
Verwerking	Na de individuele vragenlijst volgt de groepsbespreking en wordt een gemeenschappelijke score overeengekomen. De scores van de vragenlijst worden op de website ingegeven. De resultaten worden onmiddellijk weergegeven aan de hand van staafdiagrammen. De resultaten tonen of de scores op de organisatorische risicofactoren veilig, problematisch of urgent-problematisch zijn.
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	
Kostprijs	
Achtergrond	Er bestaat ook een versie RATOG-KMO

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

26. SPANNINGSMETER

Naam instrument	Spanningsmeter (vertaling van de Occupational Stress Inventory van Cooper)
Ontwikkelaar - Auteur	Evers, Frese & Cooper (2000) De Spanningsmeter is verkrijgbaar bij Dr Evers
Jaartal	2000
Omschrijving	<p>De spanningsmeter is de Nederlandse vertaling en aanpassing van de Engelstalige Occupational Stress Indicator (zie Hurrell, e.a., 1998). De spanningsmeter meet stressbronnen intrinsiek aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> -inhoud van het werk, bv. eentonig werk (8 uitspraken) -de rol van de organisatie, bv. tegenstrijdige taakeisen (8 uitspraken) -relaties met anderen, bv. conflicten met collega's (8 uitspraken) -de structuur van de organisatie, bv. de mate van inspraak (8 uitspraken) -het klimaat van de organisatie (8 uitspraken) -de afstemming tussen werk en thuis (8 uitspraken) <p>De spanningsmeter bestaat uit 7 vragenlijsten en probeert op groepsniveau na te gaan of de stressoren leiden tot gezondheids- en psychische klachten</p> <p>De spanningsmeter is een geschikt instrument om beslissingen binnen organisaties te nemen over het management van werkstress. Het instrument biedt namelijk concrete aanknopingspunten voor interventies. Daarnaast kan de Spanningsmeter gebruikt worden voor de evaluatie van interventies gericht op de reductie van werkstress (gevolgen).</p>
Doelstelling	Nagaan of op groepsniveau de stressoren leiden tot gezondheids- en psychische klachten
Type instrument	7 vragenlijsten
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Nederlands
Manier van Afname	Schriftelijk
Duur van Afname	
Aantal vragen	48 uitspraken (8 uitspraken voor elk van de schalen voor stressbronnen)
Schalen	De spanningsmeter heeft schalen voor zes stressbronnen, te weten:

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	<p>-inhoud van het werk, bv. eentonig werk (8 uitspraken) -de rol van de organisatie, bv. tegenstrijdige taakeisen (8 uitspraken) -relaties met anderen, bv. conflicten met collega's (8 uitspraken) -de structuur van de organisatie, bv. de mate van inspraak (8 uitspraken) -het klimaat van de organisatie (8 uitspraken) -de afstemming tussen werk en thuis (8 uitspraken) Er zijn zes schalen voor arbeidstevredenheid: prestatie, waardering en groei, baan zelf, organisatieontwerp en – structuur, organisatieprocessen, persoonlijke relaties en beloning en twee schalen voor gezondheidsklachten (mentale en lichamelijke gezondheidsklachten) De Spanningsmeter heeft schalen voor: -Acht copingstijlen: actieve coping, planning, sociale steun (instrumenteel), sociale steun (emotioneel), compenserend gedrag, acceptatie, ontkenning en positieve herinterpretatie -3 schalen voor typeA-gedrag: prestatie-oriëntatie, irritatie en competitiviteit -3 schalen voor locus of control: hulpeloosheid, geluk en interne beheersing</p>
Verwerking	De Spanningsmeter biedt de mogelijkheid tot interpretatie van individuele scores. Normtabellen worden verstrekt voor individueel gebruik. Werknemers geven voor iedere uitspraak aan in welke mate zij het hiermee eens of oneens zijn.
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	
Kostprijs	
Achtergrond	De spanningsmeter is geschikt voor het meten van stressreacties op individueel niveau en biedt de mogelijkheid tot interpretatie van individuele scores. Deze test kan als betrouwbaar en vrij volledig worden beschouwd (Evers).

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

27. STRESS TEST

Naam instrument	Stress test
Ontwikkelaar - Auteur	
Jaartal	
Omschrijving	
Doelstelling	Nagaan hoe men reageert op bepaalde stressfactoren en hoe het gesteld is met het persoonlijke verweer daartegen
Type instrument	Online instrument www.gezondheid.be
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	Online
Duur van Afname	
Aantal vragen	6 items met telkens 3 antwoordmogelijkheden
Schalen	6 items met telkens 3 antwoordmogelijkheden
Verwerking	
Online Link	http://www.gezondheid.be/index.cfm?fuseaction=art&art_inde=306
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	http://www.gezondheid.be/index.cfm?fuseaction=art&art_inde=306
Kostprijs	Gratis
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

28. TST (Test de Santé Totale)

Naam instrument	Test de Santé Totale (TST)
Ontwikkelaar - Auteur	Amiel en Pelicier
Jaartal	
Omschrijving	
Doelstelling	Vanuit preventief standpunt biedt deze test de mogelijkheid om vroegtijdig, bij een werkende populatie met een schijnbaar 'normaal' leidend leven problemen te detecteren die nog niet werden geïdentificeerd
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Frans, Engels
Manier van Afname	Schriftelijk of interview
Duur van Afname	10 minuten
Aantal vragen	22 vragen
Schalen	De antwoordmogelijkheden bestaan uit ja/nee, vaak/soms/nooit of draaglijk/slecht
Verwerking	De sommatie van de antwoorden geeft een score. Een score tot 4 hoeft niet teveel aandacht, zeker niet bij jongere werknemers. Een score tussen 5-8 mag gezien worden als een waarschuwingssignaal. Een score van 9 of meer wijst in de richting van sterke persoonlijke problemen en een consultatie bij psychiater is sterk aanbevolen
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	
Kostprijs	
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

29. UBOS (Utrechtse BurnOut Schaal)

Naam instrument	DE UTRECHTSE BURNOUT SCHAAL
Ontwikkelaar - Auteur	Schaufeli & Van Dierendonck Uitgever : Harcourt –www.harcourt.be
Jaartal	2000
Omschrijving	<p>UBOS meet de mate van Burnout, een werkgerelateerde psychische vermoeidheidstoestand. De UBOS is de Nederlandse bewerking van de Maslach Burnout Inventory en meet de mate van burnout, een werkgerelateerde psychische vermoeidheidstoestand.</p> <p>Met de UBOS kunnen opgebrande van niet opgebrande werknemers onderscheiden worden. De UBOS is tevens gevoelig voor veranderingen en kan bijvoorbeeld ingezet worden bij de evaluatie van trainingsprogramma's.</p> <p>Er zijn drie versies van de UBOS beschikbaar : UBOS-C voor contractuele beroepen (20 items), UBOS-L voor leerkrachten (22 items) en UBOS-A voor algemeen gebruik (15 items)</p> <p>De UBOS kan op individueel niveau gebruikt worden om burnout vast te stellen en behandeling te evalueren. Op groepsniveau kan de UBOS gebruikt worden als indicator voor psychosociale risicofactoren in het werk.</p>
Doelstelling	De UBOS-vragenlijst meet de mate van burnout, een werkgerelateerde psychische vermoeidheidstoestand.
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Werknemers
Taal	Nederlands
Manier van Afname	Schriftelijk
Duur van Afname	10 minuten
Aantal vragen	Naargelang de versie 15 tot 22 items
Schalen	<p>De UBOS heeft 3 schalen:</p> <ul style="list-style-type: none"> b. emotionele uitputting : het gevoel helemaal op of leeg te zijn c. mentale distantie of depersonalisatie : een cynische, afstandelijke en weinig betrokken houding ten opzichte van het werk dat men verricht d. competentie : in hoeverre men zich in staat voelt om het werk goed te doen (algemene versie) of persoonlijke bekwaamheid in het

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	contact met anderen op het werk (C- en L-versie)
Verwerking	Scores worden geïnterpreteerd met behulp van een vijfpuntsschaal, lopend van 'zeer laag' tot 'zeer hoog'. De schaalscores kunnen vergeleken worden met een criteriumscore voor burnout.
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	www.psychischenwerk.nl
Kostprijs	Complete set (handleiding en 50 formulieren): 329 Euro Handleiding 94 Euro Formulieren elk 65 Euro Sleutel voor scoring: 32 Euro
Achtergrond	De UBOS is geschikt voor het meten van stressreacties op individueel niveau en biedt de mogelijkheid tot interpretatie van individuele scores

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

30. TOMO (Toetsingslijst Mens en Organisatie, Questionnaire travailleur et organisation)

Naam instrument	Toetsingslijst Mens en Organisatie Questionnaire travailleur et organisation
Ontwikkelaar - Auteur	Van Orden en Gaillard, 1994
Jaartal	1994
Omschrijving	<p>De TOMO is een checklist die best door een deskundige wordt afgenomen. Hij laat toe om op een vrij snelle manier een globale risico-inventarisatie te maken op functie- en afdelingsniveau.</p> <p>Er wordt een inventarisatie gemaakt van knelpunten, er worden maatregelen voorgesteld en er zijn enkele toetsingcriteria opgenomen. Het is ook belangrijk te noteren dat er geen arbeidssituaties van individuele werknemers worden geanalyseerd.</p> <p>In de TOMO zijn mogelijke knelpunten verdeeld over vier categorieën:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Taakeisen 2. Arbeidsverhoudingen 3. Arbeidsvoorwaarden 4. Regelruimte 5. De methode bestaat uit 3 niveaus: <ul style="list-style-type: none"> Niveau A: inventarisatie van de knelpunten Niveau B: mogelijke maatregelen Niveau C: toetsingscriteria <p>De niveaus A en B zijn voor de 4 categorieën 'taakeisen', 'arbeidsverhoudingen', 'arbeidsvoorwaarden' en 'regelruimte' apart uitgewerkt.</p> <p>Als met niveau A knelpunten zijn geïnventariseerd, geeft niveau B mogelijke oplossingen om dit knelpunt te verhelpen. De oplossingen richten zich tot verschillende personen. Soms zal het de werknemer zelf zijn, soms de werkgever, soms de inspectie.</p> <p>Niveau C is voor de 4 categorieën samen geschreven.</p>
Doelstelling	Globale risico-inventarisatie maken op functie- en afdelingsniveau, gericht op taakeisen; arbeidsverhoudingen, arbeidsvoorwaarden en wetgeving
Type instrument	Vragenlijst – checklist
Thema	Milieu en omgeving
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	

FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

Schalen	
Verwerking	Door deskundige
Online Link	http://www.fgtb.be/CODE/nl/Documents/2002/stress/c15-_10e1009.htm
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	http://www.fgtb.be/CODE/nl/Documents/2002/stress/c15-_10e1009.htm
Kostprijs	
Achtergrond	De TOMO is één van de meest complete en objectieve vragenlijsten die in het Nederlands bestaan. Vaak toegepast, vrij van copyright

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

31. VAG (Vragenlijst Arbeid en Gezondheid)

Naam instrument	Vragenlijst Arbeid en Gezondheid
Ontwikkelaar - Auteur	Gründemann, Smulders en De Winter (1993)
Jaartal	1993
Omschrijving	<p>De VAG werd in de jaren '70 en '80 ontwikkeld door het Nederlands Instituut voor Preventieve Gezondheidszorg. De vragenlijst werd oorspronkelijk opgesteld om het persoonlijk functioneren van mensen in hun werksituatie te achterhalen. In de VAG worden de aspecten gezondheid, werk en werkomstandigheden onderscheiden.</p> <p>Onder 'gezondheid' wordt 'ervaren gezondheid' verstaan. In feit gaat het om verstoringen van de gezondheid, namelijk om klachten, die ingedeeld zijn volgens (globale) orgaansystemen (inwendige organen, bewegingsapparaat, zintuigen) en 'diagnose'-categorieën (vage klachten, verstoring van de nachtrust)</p> <p>Onder zakelijk functioneren wordt verstaan in hoeverre de werknemer doet wat van hem verlangd wordt.</p> <p>Naast de beoordeling door derden treedt een evaluatie door de betrokken persoon zelf. In de VAG gaat het om deze opvattingen die de werknemers hebben over hun functioneren in de arbeidssituatie, waarbij zij dit functioneren meten aan hun eigen normen.</p> <p>De totale lange VAG bestaat uit ongeveer 200 vragen, waarvan 36 gaan over de ervaren gezondheid en over het ziektegedrag. De lange VAG bevat verder nog onderdelen over verschillende aspecten van het werk en de werkomstandigheden.</p> <p>Het onderdeel gezondheid bevat 36 vragen over gezondheid en ziektegedrag en deze vragen hebben dichotome antwoordmogelijkheden (ja – neen)</p> <p>Het onderdeel 'ervaren gezondheid' bestaat uit 25 vragen die zijn verdeeld in verschillende deelonderwerpen.</p> <p>De antwoorden op de laatste acht deelvragen naar het behandeld worden wegens bepaalde ziekten worden samengebracht tot één score 'onder behandeling zijn', zodat het aantal scores in het deelonderwerp ziektegedrag wordt teruggebracht tot vier.</p> <p>Met een vragenlijst, die onderdeel uitmaakt van een hele onderzoeksprocedure -reikend van introductie tot nabespreking- probeert men systematisch en groepsgericht informatie te verzamelen over de wijze waarop werknemers</p>

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	<p>hun arbeidssituatie ervaren. De uitkomsten zijn bestemd voor de bedrijfsleiding die, als de bevindingen ertoe aanleiding geven, maatregelen kan nemen om de arbeidssituatie te verbeteren.</p> <p>De vragenlijst heeft een duidelijke doelstelling en structuur. De voornaamste onderwerpen die in de VAG aan bod komen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> -identificatievragen -taakinhoud -werkorganisatie -fysische omstandigheden, veiligheid en voorzieningen -leiding en collega's -lichamelijke en geestelijke inspanning -relatie werk-privéleven -waardering en toekomstverwachtingen -gezondheidsklachten -ziektegedrag -algemeen oordeel werk <p>Een aantal onderwerpen ontbreekt in de VAG. Het onderwerp 'arbeidsvoorwaarden' ontbreekt zelfs helemaal. Ook het aspect 'regelruimte' komt te weinig aan bod.</p> <p>Sommige vragen zijn niet direct geformuleerd, andere vragen worden indirect gesteld, zonder dat in het laatste geval duidelijk is naar welk knelpunt worden verwezen.</p> <p>Het gevolg hiervan is dat bij de inventarisatie van mogelijke stressoren mogelijke oorzaken en gevolgen door elkaar worden gehaald.</p>
Doelstelling	Het in kaart brengen van en beoordelen van de arbeidssituatie en de gezondheid van werkenden
Type instrument	Vragenlijst met handleiding voor toepassing van de korte VAG in de bedrijfspraktijk (Gründemann e.a.)
Thema	Milieu en omgeving
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	De vragenlijst is kort en eenvoudig in te vullen (meestal schriftelijk) Bijna alle vragen van de VAG kunnen met ja of neen worden beantwoord. Dit laat toe om de resultaten snel en overzichtelijk voor te stellen.
Duur van Afname	Voor de gehele vragenlijst : ongeveer een half uur Voor het deel over de gezondheid : rond de 5 minuten De invultijd van de korte versie (41 vragen) bedraagt ongeveer 15 minuten De invultijd van de lage versie (ca. 200 vragen) bedraagt 40 tot 60 minuten. De lange versie kan zonodig modulair worden gebruikt.
Aantal vragen	Korte versie: 41 vragen; Lange versie: ca. 200 vragen

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

Schalen	
Verwerking	<p>De vragenlijst wordt door de werknemers (in groep) zelf ingevuld, waarbij assistentie door de onderzoeker kan verleend worden.</p> <p>Door sommatie van het aantal bevestigde antwoorden kan voor elk deelonderwerp een score worden berekend. De score 'ervaren gezondheid' is een verdere samenvatting van de 5 deelscores en is dus de som van de antwoorden op de 25 vragen naar klachten. Er wordt geen weging toegepast. De scores worden als gemiddeld aantal of als gemiddeld percentage problemen gepresenteerd.</p>
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	<p>König-Zahn, C., Furer, J.W. & Tax, B.(1994). Lichamelijke gezondheid, sociale gezondheid: beschrijving en evaluatie vragenlijsten. Assen: Van Gorcum (het meten van de gezondheidstoestand;2;) – ISBN 90-232-2758-1</p>
Kostprijs	
Achtergrond	<p>Er is minder duidelijkheid over de concepten die aan de afzonderlijke schalen ten grondslag liggen.</p> <p>De VAG-vragenlijst gezondheid lijkt, hoewel haar psychometrische kwaliteiten nog onvoldoende zijn uitgezocht, bruikbaar voor wetenschappelijk onderzoek, met name voor onderzoek over arbeid en werkomstandigheden</p>

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

32. VBBA (Vragenlijst Beleving en Beoordeling Arbeid)

Naam instrument	Vragenlijst Beleving en Beoordeling Arbeid
Ontwikkelaar - Auteur	Van Veldhoven en Meijman (1994) – www.skbvs.nl (uitgever)
Jaartal	1994
Omschrijving	<p>VBBA meet de psychosociale belasting op het werk en de specifieke gevolgen ervan. VBBA wordt beschouwd als een algemeen toepasbaar meetinstrument om werkdruk, werkstress en werkbeleving te meten.</p> <p>De VBBA bestrijkt een zeer breed scala aan onderwerpen op het gebied van werkbeleving, arbeidsvoorwaarden en gezondheid.</p> <p>(Onderdelen van) de VBBA zijn uitstekend bruikbaar voor verschillende onderzoeksdoeleinden zoals: werkbeleving (tevredenheid), stressonderzoek, risico-inventarisatie, gezondheidsbewaking en als monitoringsinstrument bij organisatieveranderingen</p> <p>De volgendewerkkenmerken kunnen met de VBBA worden gemeten:</p> <ul style="list-style-type: none"> -werktempo en werkhoeveelheid -emotionele belasting -lichamelijke inspanning -afwisseling in het werk -leermogelijkheden -zelfstandigheid -geestelijke belasting -relatie met collega's -relatie met direct leidinggevende -inspraak -problemen met de taak -onduidelijkheid over de taak -veranderingen in de taak -informatie -communicatie -contactmogelijkheden <p>Op individueel niveau kan de VBBA gebruikt worden als screeningsinstrument bij gezondheidsbewaking. Met name de gemeten vermoeidheid is een belangrijke voorspeller van bijvoorbeeld verzuim, bedrijfsongevallen en hart- en vaatziekten.</p> <p>De VBBA kan bovendien worden gebruikt voor het doorlichten van organisaties. De organisatie als geheel kan</p>

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	worden gespiegeld aan cijfers van vergelijkbare organisaties. Op nog hoger niveau kan de VBBA worden gebruikt door brancheorganisaties en overheden om inzicht te krijgen op sectoraal of nationaal niveau.
Doelstelling	De psychosociale belasting op het werk en de specifieke gevolgen ervan meten
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	De complete VBBA omvat 243 vragen waarmee men het complexe veld van werkbeleving en psychosociale arbeidsbelasting in heldere factoren uiteen kan rafelen. Er zijn ook (sterk) verkorte versies beschikbaar. Een voorbeeld daarvan is de Kern VBBA. De kern VBBA omvat 108 vragen
Schalen	<p>De kernversie omvat tien schalen voor de meting van werkgebonden stressoren</p> <p>De uitgebreide versie voegt hier nog negen schalen aan toe: De schalen zijn verdeeld over 3 hoofdgebieden, namelijk (U = alleen in de uitgebreidere versie)</p> <p>(1) kenmerken van het werk: werktempo/werkhoeveelheid, emotionele belasting, lichamelijke inspanning, afwisseling in het werk, leermogelijkheden, zelfstandigheid en geestelijke belasting (U);</p> <p>(2) Werkorganisatie en relaties op het werk: relatie met collega's, relatie met directe leiding, inspraak, problemen met de taak (U), onduidelijkheid over de taak (U), veranderingen in de taak (U), informatie (U), communicatie (U), en contactmogelijkheden</p> <p>(3) Arbeidsvoorwaarden: toekomstonzekerheid, beloning (U), en loopbaanmogelijkheden (U)</p> <p>De VBBA heeft acht schalen voor de gevolgen van werkstress en arbeidsgerelateerde spanningsreacties (het vierde hoofdgebied). De acht schalen zijn (U: alleen in de uitgebreide versie): plezier in het werk, betrokkenheid bij de organisatie, herstelbehoefte, piekeren, verandering van werk (U). De VBBA-kern omvat de volgende veertien schalen (108 vragen):</p> <ul style="list-style-type: none"> -werktempo en werkhoeveelheid -emotionele belasting

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	<ul style="list-style-type: none"> -lichamelijke inspanning -afwisseling in het werk -leermogelijkheden -zelfstandigheid in het werk -relatie met collega's -relatie met de directe leiding -inspraak -toekomstzekerheid -plezier in het werk -betrokkenheid bij de organisatie -herstelbehoefte -piekeren <p>De VBBA-uitgebreid bestaat overigens uit 201 vragen verdeeld over 27 schalen, plus 42 losse vragen.</p>
Verwerking	<p>VBBA is toepasbaar op individueel en groepsniveau Biedt de mogelijkheid tot interpretatie van individuele scores. De antwoorden worden online gescoord, met een normgroep vergeleken en gerapporteerd; er worden geen gegevens verstrekt over de samenstelling van de normgroep; ingevulde formulieren moeten ter scoring aan www.skb.nl worden gestuurd.</p>
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	<p>Van Veldhoven, M. (1993) PBGO Factormodule Psychosociale Arbeidsbelasting. Tussenrapport 2: Schaalconstructie-onderzoek. Ontwikkeling van de vragenlijst Beleving en Beoordeling van de Arbeid (VBBA). Amsterdam: NIA</p>
Kostprijs	Te betalen
Achtergrond	<p>De VBBA is een vragenlijst die veel wordt gebruikt Managementmodellen, zoals het INK-model of de Balanced Scorecard, helpen managers bij een goede bedrijfsvoering. Stressmodellen, zoals het Job Demand Control-model (Karasek) of het Job Demands Resources-model (WEB-model), geven inzicht in de organisatie van het werk. Welk model men ook gebruikt, betrouwbare informatie is altijd een vereiste.</p> <p>Betrouwbare info over factoren als 'duidelijkheid van de taak', 'sociale steun' (relaties met collega's), 'uitdaging' of 'vermoeidheid' kunnen door VBBA worden geleverd. Uit onderzoek blijkt dat de schalen organisatierelevante uitkomsten zoals verzuim en verloop voorspellen.</p>

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

33. VOEG (Vragenlijst voor Onderzoek van de Ervaren Gezondheidstoestand)

Naam instrument	Vragenlijst voor Onderzoek van de Ervaren Gezondheidstoestand
Ontwikkelaar - Auteur	Dirken (1967), NIPG-TNO
Jaartal	1967
Omschrijving	<p>De VOEG is een algemeen diagnosticum van verminderd welzijn door industriële werksituaties. Er wordt gevraagd naar de aanwezigheid van een grote variëteit van lichamelijke en psychische klachten. De VOEG is ontworpen als een groepsdiagnosticum, dit wil zeggen als een instrument dat gegevens over het welbevinden van groepen van arbeiders oplevert. Op grond van deze gegevens kunnen eventueel schadelijke werksituatie(stressoren) worden ontdekt.</p> <p>De VOEG werd door Dirken (1967) gebruikt als één additieve schaal waarbij de bevestigende antwoorden van de 48 stressvragen bij elkaar worden opgeteld.</p> <p>Oorspronkelijke bedoeling van de VOEG was het meten van stress bij industriearbeiders.</p> <p>Door metingen bij werknemers kunnen ongunstige werkomstandigheden worden opgespoord. Het gaat hierbij niet om extreme werkomstandigheden, zoals blootstelling aan hoge niveaus van schadelijke factoren met evidente gezondheidseffecten, maar de aandacht wordt gericht op de frequent voorkomende langdurige lagere blootstellingen waarvan de effecten op het welbevinden minder duidelijk zijn. Samenvattend is de VOEG dus bedoeld als een vragenlijst waarmee stress kan worden gemeten middels klachten die voortkomen uit een verstoring van vegetatieve processen.</p> <p>De VOEG richt zich op stressverschijnselen die door industriële werkomstandigheden kunnen worden veroorzaakt. Centraal staan hierbij frequent optredende dan wel chronische verstoringen van het welbevinden, die het gevolg zijn van een langdurige blootstelling aan stressoren.</p> <p>Verder is de VOEG toegepast al een maat voor psychisch onwelbevinden (en dan niet als een stabiel persoonlijkheidskenmerk) en als een maat voor lichamelijke ongezondheid. Dat komt door de operationalisering van de VOEG middels zeer uiteenlopende, vaak als functioneel beschouwde lichamelijke klachten die echter eveneens symptomen van lichamelijke ziekte kunnen zijn.</p>

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

Doelstelling	Algemeen diagnosticum van verminderd welzijn door industriële werksituaties. Bevraging van aanwezigheid van een grote variëteit van lichamelijke en psychische klachten.
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	Afnameduur van de VOEG-48 : ongeveer 10 minuten
Aantal vragen	56 vragen :48 vragen dienden voor het bepalen van de algemene psychobiologische stress. De resterende 8 vragen zijn 'omkeervragen', vragen met een aan de overige vragen tegengestelde antwoordrichting, waarmee stereotype antwoordneigingen opgespoord kunnen worden. De antwoordmogelijkheden zijn ja en nee.
Schalen	De antwoorden op de VOEG leveren één totaalscore op.
Verwerking	De VOEG werd door Dirken gebruikt als één additieve schaal waarbij de bevestigende antwoorden van de 48 stress-vragen bij elkaar worden opgeteld. Er vindt geen weging plaats en er zijn geen subschalen aangewezen. De somscore loopt dus van 0 tot 48.
Online Link	
Trefwoorden	Industriële werksituaties,
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	
Kostprijs	
Achtergrond	Verbanden tussen diverse stressoren en de VOEG bleken doorgaans zwak of afwezig

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

34. VOS (Vragenlijst Organisatie Stress)

Naam instrument	Vragenlijst Organisatie Stress
Ontwikkelaar - Auteur	Stressgroep, vakgroep Psychologie van Arbeid en Organisatie van KU Nijmegen
Jaartal	1980
Omschrijving	
Doelstelling	De vragenlijst probeert situaties van arbeidsstress na te gaan
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	
Schalen	De VOS geeft scores op schalen voor individueel onderzoek en onderzoek van groepen
Verwerking	
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	Reiche, H.M. & van Dijkhuizen, N. (1980). Vragenlijst Organisatie Stress; testhandleiding deel I: testafname. Nijmegen: KUN, Stress Research Group
Kostprijs	
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

35. VOS-D (Vragenlijst Organisatie Stress-Doetinchem)

Naam instrument	Vragenlijst Organisatie Stress- Doetinchem
Ontwikkelaar - Auteur	Bergers, Marcelissen & De Wolff (1986) Stressgroep, Vakgroep Psychologie van Arbeid en Organisatie van de KU Nijmegen
Jaartal	1986
Omschrijving	
Doelstelling	Probeert situaties van arbeidsstress na te gaan
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	Tussen 20-90 minuten
Aantal vragen	95 vragen
Schalen	De VOS-D bestaat uit 14 modules, met in totaal 95 vragen (inclusief enkele open vragen) Geeft scores op schalen voor individueel onderzoek en onderzoek van groepen. Het is niet noodzakelijk om alle subschalen te gebruiken. Het is echter sterk af te raden om delen weg te laten of te veranderen. De 14 modules zijn de volgende: -overbelasting -rolonduidelijkheid -verantwoordelijkheid -rolconflict -werkplekgebondenheid -gebrek aan beslissingsmogelijkheden -gebrek aan zinvolheid van het werk -onzekerheid over de toekomst -sociale ondersteuning door de chef -sociale ondersteuning door de collega's -gebrek aan tevredenheid met het werk -piekeren over het werk -psychische klachten -gezondheidsklachten
Verwerking	De vragen worden beantwoord door het antwoord dat van toepassing is te omcirkelen. De meeste vragen hebben 4 of 5 antwoordcategorieën (bijvoorbeeld nooit-soms-regelmatig-zeer vaak)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	<p>Het is niet noodzakelijk om alle subschalen te gebruiken. Het is echter sterk af te raden om delen weg te laten of te veranderen.</p> <p>De vragen kunnen vraag per vraag worden geanalyseerd, maar het is ook mogelijk om een 'ckusterscore' te berekenen per subschaal of per module. Samenhangende vragen vormen een subschaal of module</p>
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	Reiche, H.M. & van Dijkhuizen, N. (1980). Vragenlijst Organisatie Stress; testhandleiding deel I: testafname. Nijmegen: KUN, Stress Research Group
Kostprijs	
Achtergrond	De VOS-D is eenvoudig en toegankelijk voor lager geschoolden, voor beide methodes bestaan referentietabellen In de VOS-D ontbreken vragen over arbeidsvoorwaarden. Aan taakhoud is weinig aandacht besteed

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

36. VRAGENLIJST OVER WERKBELEVING, GEZONDHEID, LEVENSTIJL EN BEHOEFTE

Naam instrument	Vragenlijst over werkbeleving, gezondheid, levensstijl en behoeften
Ontwikkelaar - Auteur	NIGZ Werk en Gezondheid – www.vig.be (link uitgever)
Jaartal	
Omschrijving	Deze vragenlijst vormt een onderdeel van ‘Gezondheidsbevordering op het werk. Een handleiding’
Doelstelling	De vragenlijst peilt naar werkbeleving, gezondheid, levensstijl en behoeften op het werk.
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	59 items
Schalen	-demografische gegevens (10 items) -werkbeleving (42 subitems) -ervaren gezondheid en leefstijl (5 items) -behoeften (2 items)
Verwerking	
Online Link	http://www.vig.be/content.asp?nav=themas_gezondwerken&selnav=658,662
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	
Kostprijs	
Achtergrond	

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

37. WART (Workaholisme Schaal (Nederlandse vertaling van de WART))

Naam instrument	Workaholisme Schaal (Nederlandse vertaling van de WART)
Ontwikkelaar - Auteur	Taris, T.W. www.psychischenwerk.nl/pw/subarticle.pdf
Jaartal	2003
Omschrijving	De Nederlandse Workaholisme schaal is een in het Nederlands vertaalde versie van de Work Addiction Risk test (WART) In groepen kan de WART gebruikt worden om werknemers die een verhoogd risico lopen op te branden, te herkennen. Op individueel niveau kan de WART de bedrijfsarts ondersteunen in het stellen van de problemdiagnose (o.a. herkennen of bevestigen van oorzaken van het verzuim, belemmeringen voor werkherleving en risico's voor terugval na herstel).
Doelstelling	Peilt naar werkverslaving
Type instrument	Vragenlijst (ook online)
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	25 items (eens/oneens)
Schalen	5 schalen (5 aspecten van werkverslaving) -dwangmatig gedrag (9 uitspraken) -controlebehoefte (7 uitspraken) -onvermogen om te delegeren (1 uitspraak) -in zichzelf opgaan/communicatieproblemen (5 uitspraken) -resultaatgerichtheid (2 uitspraken)
Verwerking	Opsomming van de scores op de 25 uitspraken resulteert in een workaholisme schaal score De WART-schaal kan zowel in groep als individueel gebruikt worden
Online Link	www.lapbc.com/testwork.htm t.taris@psych.kun.nl
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	Taris, T., Schaufeli, W., Van Hoogenhuyze, C. A.C.B. (2003) Werkverslaving, stress en gezondheid: Ontwikkeling en validatie van een Nederlandse workaholisme-schaal. Gedrag en gezondheid, 23,2-18

FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

Kostprijs	
Achtergrond	Onderzoek van Taris et al. (2003) toont aan dat de WART psychische vermoeidheid voorspelt

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

38. WOCCQ EN WOCCQ PACKAGE (Working Conditions and Control Questionnaire)

Naam instrument	Working Conditions and Control Questionnaire
Ontwikkelaar - Auteur	De Keyser, Véronique & Hansez Isabelle. ULG (psychologie du travail, uitgever)
Jaartal	2000
Omschrijving	Net zoals stress een subjectief fenomeen is, is volgens de auteurs de werknemers het best geplaatst om zijn eigen restricties op het werk te evalueren. De vragenlijst is een ideaal middel om stress te evalueren alsook de oorzaken ervan. Het model aan de basis van de vragenlijst is het 'demande-controle' werk-stressmodel volgens Karasek en Theorell (1990) De vragenlijst werd opgebouwd rond 6 dimensies zijnde aspecten rond planning, risico's, eigen resources, rolconflicten, toekomstperspectieven, tijdelijke verplichtingen. Naast de vragenlijst, nl. WOCCQ worden optionele instrumenten aangeboden die het welzijn op het werk kunnen in kaart brengen, nl. het beschrijven of citeren van problematische situaties door de werknemer die de frequentie en graad van stress weergeeft zoals 'MSP, Mesure de Stress Psychologique' (25 vragen), Maslach-vragenlijst (9 vragen), psychologische vermogens zoals erkenning, competentie, controle en impact (8 vragen) e, de evaluatie van andere organisatorische variabelen zoals uitdaging, satisfactie, organisatiefactoren, intentie om al of niet het werk te verlaten (9 vragen)
Doelstelling	De vragenlijst meet arbeidsorganisatorische factoren die kunnen leiden tot psychosociale belasting en stress. De vragenlijst biedt antwoord op acties die tengevolge kunnen genomen worden door het management.
Type instrument	Vragenlijst (ook online)
Thema	Milieu en omgeving
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Franse vragenlijst, er bestaat een Nederlandse vertaling (cfr. www.mag.ulg.ac.be/woccc/download/wocccNL.pdf)
Manier van Afname	Schriftelijk of geautomatiseerd Er bestaat een manueel. Mogelijkheid om uitgevoerd te worden door HRM, arbeidsgeneesheer, arbeidspsycholoog
Duur van Afname	40-50 minuten, langer indien gesprekken volgen met interpretatie door ULG. Plus 25 minuten indien de andere

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	opties worden uitgevoerd.
Aantal vragen	<p>80 items verdeeld onder 6 dimensies 9 items rond eigen resources 17 items rond rolconflicten 17 items rond risico's 12 items rond planning 14 items rond tijdelijke verplichtingen 11 items rond toekomstperspectieven</p> <p>Andere instrumenten MSP-25 A courte: 25 vragen 'Ik voel me verward, ik heb geen klare ideeën, aandacht en concentratie ontbreken me' (1 helemaal niet – 8 enorm)</p> <p>Maslach: 9 vragen 'Mijn werk slorpt me op emotioneel vlak volledig op' (1 nooit – 7 elke dag)</p> <p>Psychologische vermogens: 8 vragen 'Hoe ik mijn werk voor elkaar krijg is zeer belangrijk voor me' (1 helemaal niet akkoord – 5 volledig akkoord)</p> <p>Andere organisatorische variabelen: 9 vragen 'Ik haal volledige satisfactie uit mijn werk' (1 helemaal niet akkoord – 5 volledig akkoord)</p>
Schalen	<p>Voor de WOCCQ-vragenlijst: 4 schalen gaande van nooit of zelden, af en toe, geregeld en bijna altijd of altijd Voor de WOCCQ-PACKAGE cfr supra</p>
Verwerking	<p>Om een oordeel te krijgen per dimensie volstaat het een optelling te maken van de gerapporteerde score per dimensie. Een hoge score vraagt aandacht van de organisatie.</p>
Online Link	<p>www.isw.be www.psytrav.ulg.ac.be/WOCCQ/pages/nl</p>
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	<p>'Ik heb inspraak bij het nemen van beslissingen die een directe band hebben met mijn opdrachten' 'Wegens tijdsgebrek maak ik het werk thuis af' 'Ik mankeer duidelijke aanwijzingen voor hoe ik te werk moet gaan' Ik moet tegelijkertijd meerdere taken uitvoeren'</p>
Literatuurlinks	<p>De Keyser, V., Hansez, I. Wocccq, méthode belge de prédiagnostic des risques psychosociaux. Université de Liège,</p>

FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

	psychologie du travail et des entreprises. Services fédéraux des affaires Scientifiques, Techniques et Culturelles (SSTC, contrats ST/12/011, 1994-1998 et PS/12/04, 1999-2000)
Kostprijs	Gratis voor studie en onderzoek Licentieovereenkomst aan te vragen bij s.peters@ulg.ac.be
Achtergrond	Deze vragenlijst spitst zich in het bijzonder toe op de verschillende facetten van het begrip 'regelruimte', door menig onderzoeksteam gezien als de belangrijkste variabele voor welzijn binnen de arbeidssituatie

[Terugkeren naar het overzicht](#)

CAPA

Evolutie van de fysieke en fysiologische capaciteiten in functie van de leeftijd.

Antwoord op de stereotypen betreffende de oudere werknemer

www.werk.belgie.be

39. WSSI (Werkstress Screeningsinstrument)

Naam instrument	Werkstress Screeningsinstrument
Ontwikkelaar - Auteur	De Heus & Diekstra (1999)
Jaartal	1999
Omschrijving	
Doelstelling	Peilt naar werkstress
Type instrument	Vragenlijst
Thema	Geestelijke gezondheid
Setting	Werkplek
Doelgroep	Volwassenen
Taal	Nederlands
Manier van Afname	
Duur van Afname	
Aantal vragen	13 items
Schalen	Er is één totale score voor werkstress. De schaal is nadrukkelijk ook bedoeld voor screening van individuele personen met problemen in de werksituatie
Verwerking	Er wordt een frequentieverdeling van de schaalcores gegeven, waardoor interpretatie op individueel niveau mogelijk is. Het WSSI biedt de mogelijkheid tot interpretatie van individuele scores.
Online Link	
Trefwoorden	
Voorbeeldvraag (-vragen)	
Literatuurlinks	
Kostprijs	
Achtergrond	Het kan verwarrend worden beschouwd dat 2 vragen met betrekking tot arbeidstevredenheid deel uit maken van deze schaal voor werkstress

[Terugkeren naar het overzicht](#)